

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul Justiției

S U M A R

Politica agrară în Dobrogea, de *Quidam*;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Tribunalul Notariat Ilfov: *David Solomon cu Societ.**Cred. Belgo-Romin*;Creditorii unei văduve sărace pot ei să exercite dreptul ce această văduvă are în averea bărbatului sau, conform art. 634 din Codul civil? Soluție afirmativă, de d-l *D. Alexandresco*;

Bibliografii.

Politica agrară în Dobrogea

În urma anexării Dobrogei Statul a avut varii probleme de rezolvit, a căror împlinire și urmărire trebuiau să pue în grea încercare administrația Statului și să dovedească dacă acesta e și destoinic a corespunde acelei sarcini complexe, căci era vorba a organiza relațiile private, publice și administrative în Dobrogea.

Incontestabil că, în genere, simțimentul general pe atunci era de a face și a procede cât mai bine, ca să nu avem a ne imputa mai tirziu.

Între alte probleme, a căror rezolvire se impunea în confuzia și în incertitudinea tuturor relațiilor create prin războiu, era a ne da seamă de modul folosinței imobilelor, de dreptul de proprietate și de posesiune asupra imobilelor și de constatarea acestor drepturi, și prin aceasta, de a pregăti îndrumarea spre regularea proprietății pe alte baze. În acest scop o comisie a lucrat atit înainte cât și după anul 1882, spre a constata acele drepturi și a ști ast-fel ce este al Statului și ce este al particularilor din teritoriul Dobrogei.

Legea din Aprilie 1882 intitulată pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea, modificată prin diferite decrete și legi posteroare, conține mai mult de cât indică acel titlu.

Cu această lege avea a se inaugura o nouă eră pentru Dobrogea. De la promulgarea acestei legi, dreptul de proprietate asupra imobilelor în Dobrogea, nu se mai poate dobîndi, conserva și transmite de cât conform legilor române.

Locuitorilor cari posedau pămînturi și dădeau Statului dijma, li se recunoaște dreptul deplinei proprietăți asupra pămînturilor posedate, înlocuindu-se dijma prin o rescumpărare în modul prevăzut, adică avînd a plăti cîte 2 lei pînă la achitarea prețului de rescumpărare a dijmei de 55 lei de hectar.

Pentru a contribui la întărirea populației agricole în Dobrogea, legea prescrie dispoziții în privința înființării de sate și în privința vânzării de pămînturi la locuitorii agricoli, „cultivatorilor sau agricultorilor români“, ce s'ar așeza în sate, adică loturi de cîte 10 hectare, care au a fi plătite în 30 de ani, cîte 3 lei de hectar pe an.

Spre executarea acestor dispoziții, atit în anul 1884 cât și în anul 1889, și în urmă, mai întiu s'au dat pămînturi locuitorilor cari posedau pămînturi cu obligația de a da dijma Statului, în loturi de cîte 10 hectare; — apoi, s'au distribuit loturi de cîte 10 hectare și locuitorilor agricoli primițivi cât și agricultorilor cari aveau să vie spre a se așeza în Dobrogea. Așa trebuia să fie. În realitate însă și în genere s'au vîndut și loturi de cîte 25 hectare, precum la Ingemahale, Osmancea și în alte multe sate. Această lipsă de sistem se explică prin indulgența și nedestoinicia comisiilor de parcelare și prin dorința inginerilor însărcinați cu parcelarea de a termina mai iute.

Tot-de-odată, după lege, art. 27, pămînturile Statului se puteau vinde și în loturi de 10 pînă la 1000 de hectare, fără însă să se indice dacă aceste vânzări aveau a se face numai cultivatorilor cari aveau a se așeza; iar prețul vânzării de 90 lei hectarul trebuia să fie plătit în 20 ani. Această dispoziție a legii repetă aceiași impulsie practică dincoace de Dunăre de a vinde moșiile Statului în loturi mari și acelora cari nu erau agricultori, spre a crea o nouă clasă avută.

Din capul locului, comisiile întocmite spre a distribui pămînturile în loturi mici numai cultivatorilor cari aveau a se așeza în sate, n'au pus nici sîrguință nici serioșitate de a se convinge

de ființa acelor care se prezentau spre a fi înscrisi pentru a primi loturi pe lângă sat.

Nemților veniți din Rusia cu capital spre a se așeza și a înființa sate și a face agricultură bună sau Italianilor, acele comisii au crezut că nu se poate da pământuri, fiind că n'ar fi în condițiile legii, fiind-că n'ar fi Români. Ast-fel s'a perdut ocazia, de a asigura viitorul Dobrogei prin așezare de mii de familii, care ar fi putut înființa sate și introduce bună cultură a pământului și să schimbe aspectul Dobrogei. Nu s'au dat acestora pământurile, dar s'au dat unora, cari fuseseră reprezentați prin câte cine-va care se prezentase dinaintea comisiei îmbrăcat în costum național, fără să se fi căutat însă să se dobândească convingerea dacă representații sunt agricultori și dacă vor avea gândul a se așeza în Dobrogea.

Și să nu uităm că, pe lângă toți, cari deși nu erau agricultori, au știut a obține prin comisii pământuri, pe însă-și inginerii însărcinați cu parcelarea, cari au știut a se folosi de ocazie spre a-și constitui complexuri de proprietăți imobiliare.

Nu e îndoială că, comisiile însărcinate cu distribuirea loturilor n'au corespuns îndatoririlor, precum în spiritul și conform scopului legii ar fi trebuit.

Neobservarea scopurilor legii se ilustrează și prin următorul fapt.

În ajunul parcelării în loturi de 10 hectare ce avea a se face, faptul fiind cunoscut la Ministerul domeniilor, se imbulzea care mai de care prin petiții cerînd pe diferite nume să fie înscrisi spre a dobîndi cîte mai multe mici loturi spre a plăti rescumpărarea ca presupuși agricultori români în condițiile ușoare ale legii.

Pe această cale, și mai cu seamă și pe temeiul art. 27, cu petiții cu timbru de 25 bani, funcționarii de pe la Ministerul domeniilor, și de la alte autorități, cunoscuți, prieteni de ai lor și câți alții dintre locuitorii Bucureștilor au cerut să li se vinză sau mai multe mici loturi sau de a dreptul loturi de câte 100 hectare pe numele lor, a soției, a copiilor născuți sau nenăscuți, a nepoților, știind ast-fel a-și constitui o proprietate întinsă fără multă bătaie de cap.

Ast-fel, din capul locului s'a procedat fără inteligență, fără pricepere și abusiv, în contra scopurilor unei adevărate politici agrare și fără a se ține seamă că e vorba de viitorul părții anexate, a cărei bună întocmire și administrare trebuia să fie o fală pentru renumele nostru și o confirmare a titlului pentru dreptul dobîndit asupra ei.

Dar, ori-care ar fi fost intențiile și modul de executare, cu deosebire o îndrumare spre o bună consolidare a relațiilor de la sate a fost zădar-

nicită prin trei factori, cari au fost plaga Dobrogei, anume: notarii satelor, perceptorii și agenții silvici. Și răul s'a continuat și a luat proporții grave prin incuria celor de sus, de la Minister. Căci aceia, prin felul lor, prin precedările și prin mahinațiile lor au adus pe locuitorii primitivi, Turci și Tătari, la desperare și ei au fost o cauză mai mult de a'i fi îndemnat cît mai iute a emigra. Și câți din acei locuitori primitivi, cari au putut, adică câți au avut mijloace, au și emigrat.

Emigrînd locuitorii primitivi, ei n'au putut a-și vinde micile loturi de pământ fiind considerate ca inalienabile,— și de aceea, spre a-și asigura ceva, le-au arendat prin contracte autentificate de tribunal pe 30 ani în genere, sau au încheiat contract de anticresă,—cu gândul ca succesul să fie perpetuu proprietar. Acei cari i-au înlocuit au continuat a plăti pe lângă toate impozitele și răscumpărarea datorită pentru pământurile a căror folosință ei obținuse.

S'a întimplat însă că Turcii și Tătarii să fi emigrat fără ca să fi putut trece pământurile printr'un act oare-care, și aceste pământuri părăsite și le-au însușit unii și alții din vecini, întru cît agenții silvici n'au fost destul de vigilenți, mai mult preocupați fiind de a-și asigura emolumente prin vexațiile îndreptate contra locuitorilor Tătari mai cu seamă, cari rămași, și resemnați, nu știa și nu puteau a se apăra. Iar la Ministerul domeniilor se părea că nu era cunoștință de căile greșite ce se practicaseră și de întinderea răului. Dintre miniștrii, cari se succedaseră la Ministerul domeniilor, cei mai mulți nu aveau nici dorința nici destoinicia de a se ocupa cu afacerile Dobrogei, sub raportul executării și aplicării legii pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea. Iar factorii permanenți din Ministerul domeniilor, cari aveau a se ocupa în special cu aceste ordine de interese nu aveau nici cultura, nici destoinicia și nici zelul de a face ceva. Lor le este destul a se menține și prin lîngușiri a înainta, dar ca să deștepte pe Miniștrii cari se succedau și să provoace inițiativa și acțiunea Ministrului de domenii,—de aceasta ei se fereau pentru multe motive, între altele pentru motivul principal, că de ce și-ar turbura liniștea de care se bucură funcționarii prin ministere, afară dacă anume se întimplă, lucru de alt-fel cu totul rar, să i însărcineze cu o lucrare deosebită. Nu e doar mai bine a nu face nimic și totuși a ști a înainta și a stărui pentru mărirea salariilor.

Au mers așa lucrurile în Dobrogea pînă spre sfîrșitul lui Martie 1903.

În sfîrșit, spre a obvia la toate neajunsurile

administrărei intereselor agrare, în solicitudine pentru populația agricolă și a intereselor Statului din Dobrogea, s'a crezut util a se înființa o administrație separată, având sediul în Constanța. Aceasta a considerat ca fiind urgent a se lua măsuri, și prin agenții silvici a dispus a se și arenda pentru Stat, pentru anul 1903 mai cu seamă, toate pământurile mici de prin sate ale Turcilor și Tătarilor emigrați care se dețineau cu contracte sau fără contracte, sau care erau cutropite, sau a căror deținere era nejustificată. Toate acestea se urmară fără a se face nici o înștiințare deținătorilor; căci ne aflăm în Dobrogea, unde administrația se crede scutită de observarea oare-căror forme indispensabile, chiar față cu aceia cari dețineau pe temei de contracte autentificate de tribunal. Cu acest mod se zice că prin deposedarea deținătorilor, Statul ar fi dobândit vre-o 36000 hectare. — Dar protestări multiple urmînd, a trebuit a se face o cercetare măcar administrativă a celor săvîrșite. De aceea s'au verificat în lunile Septembrie și Octombrie 1903 deposedările de către comisii administrative compuse din sub-prefect, de agentul silvic, de notar; și apoi însuși Ministrul domeniilor ar fi controlat lucrarea acelor comisii. Se vor fi înapoiat unele pămînturi, — dar cele mai multe deposedări se vor fi menținut.

Pentru edificarea celor cari desinteresat se ocupă de cestiuni publice, și mai cu seamă a persoanelor deposedate, o dare de seamă, o expunere și o deșteptare prin „Monitorul oficial“ ar fi fost la locul lor. Sau poate Ministrul domeniilor ne rezervă vre-o dare de seamă la sfîrșitul anului către Maj. Sa Regele? de și nu e usul ca administrațiile publice să presinte asemenea dări de seamă, care în toate privințele ar fi de sigur utile. — De-o-cam-dată, dintr'o circulară a administratorului domeniilor Statului din Dobrogea, — pe care o reproducem (*), — cunoaștem regulele care au servit de normă Ministerului de domenii la controlul îndeplinit asupra pămînturilor deposedate și care au să fie observate și în viitor pentru pămînturile care vor avea poate încă a fi deposedate în folosul Statului.

(*) *Domnule Șef*

Deposedările și luările la Stat a pămînturilor din Dobrogea, efectuate în primă-vara anului 1903, fiind reveduite de comisiunile instituite ad hoc și verificate de noi am găsit că în Dobrogea există 14 feluri de stăpîniri a proprietății rurale cari, ținîndu se seamă de toate împrejurările de fapt și de drept au fost rezolvite de către D-l Ministru al domeniilor precum urmează:

§ I

Pămînturile luate la Stat, pentru motivul că titularii erau minori, unii abia născuți în momentul improprietății se vor reda în definitivă stăpînire titularilor, fie, că astăzi cei mai mulți sunt majori și capi de familie, fie că

Această circulară, are o deosebită însemnătate.

După aceasta pară a fi hotărît, că loturile de 10 și 25 hectare, date pe temeiul legii din 1882, vor fi ale Statului, dacă titularii lor însăși sau moștenitorii lor cei adevărați nu locuiesc în Dobrogea în satul din circumscripția căruia sunt pămînturile sau în satul vecin, sau nelocuind, sau nefînd în Dobrogea, nu vor veni spre a se așeza în Dobrogea la satul respectiv, sau la satul vecin, în termenul de 6 luni de la 1 Aprilie 1904.

În cas că ei ar avea pămînturi dobîndite și în țară și în Dobrogea ei vor trebui să opteze.

Asemenea vor fi ale Statului acele loturi mici dacă ele se dețin de particulari pe temei de procură, de contracte de arendare pe termen de 30 ani sau de contracte de anticreză.

În zadar e dacă aceștia au continuat a plăti regulat rescumpărarea, dacă ei au plătit impositul și chiar imposite de 13%, pentru că se zicea că titularii nu au locuințe obicinute în țară.

Ar fi fost poate indicat, a se acorda acelor deținători cari au luat pămînturi de la Turci sau Tătari cari au emigrat fie cu contracte de arendare, fie cu contracte de anticreză și cari au înființat instalații, facultatea de a putea rescumpăra conform art. 28 alin. 2 al legii pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea, avînd a plăti rescumpărarea pe anii următori, într'o singură dată. Căci și aceștia au fost folositori Statului, dacă în urma emigrării titularilor au plătit ratele și impositele în întîrziere și cele datorite pe cite cel puțin 10 pînă la 15 ani, și când aceste rate și imposite au fost primite, — știînd doar și notarul, și perceptorul, și agentul silvic că titularul Turc sau Tătar emigrase. — A deposeda pe aceștia pur și simplu este nedrept. — Să fie oare că laxitatea și incuria administrației publice și a organelor Statului, de care am avut dovezi pînă în sfîrșitul lui Martie 1903, să justifice măsura Statului de a recurge la o rigoare extremă. Și nu este această măsură prea expeditivă, prea simplistă și în prea multe cazuri și arbitrară, când deținătorul n'a urmărit speculă și n'a căutat prin mahinații a spolia avutul cui-va, și în definitiv, nu a determinat emigrarea titularului și deține tot pentru titularul, care se poate întoarce sau care se poate înlocui. De

părinți sau tutorii acestor minori cultivă pămînturile purtîndu-se dintr'un început ca un «negotiorum gestor» și unii și alții sunt obligați să se așeze la pămînt în termen de 6 luni de la 1 Aprilie 1904.

§ II

Pămînturile luate la Stat, pentru motivul că titularii de și există însă nu știu că sunt proprietari în Dobrogea, se vor deține și administra de Stat și pe măsură ce acești improprietății, vor revendica pămînturile, vor fi satisfăcuți punîndu-i în posesiunea loturilor luate pe numele lor, sub obligațiunea ca în curs de 6 luni de zile de la cerere să se strămute, definitiv la pămînt.

alt-fel, administrația publică trebuie să țină seamă, că o măsură trebuie să fie nu numai legalminte dreaptă, dar și echitabilă.

Ori cum, dorim ca regulile din acea circulară să fie observate pentru toți și în toate cazurile, și ca să nu se închiză ochii în unele cazuri în mod intenționat, păsuind pe unii deținători sau usurpatori cari latifundii au voit a-și constitui și încă fără să fi contribuit la căutarea pământurilor,—și depozind pe alții pentru cari sunt poate suficiente circumstanțe ca să nu fie depozedați.

Un indiciu foarte semnificativ în această privință este § XIV care declară că:

«Pământurile luate la Stat ca fiind deținute de persoane fictive, copii care nu se născuseră, sau diferite animale, nu s'au putut rezolvi întru cât această chestiune este pendinte înaintea onor. Consiliu de miniștri».

Dacă în toate cazurile anterioare indicate prin circulară o soluție uniformă s'a impus, nu s'ar fi putut impune și în acest cas o soluție, când nu poate fi îndoială că și în acest cas Statul are asemenea dreptul a-și însuși pământurile visate? Oare să nu fie legitimată părerea, că avem a face cu împrejurări, în care sunt persoane influente de care trebuie să se țină seamă. Pentru care motiv se dederă rezolvirei consiliului de miniștri numai cazurile din § XIV? Și dacă pe acest poverniș în acest cas administrația domeniilor se află, să dorim să nu fie aceiași tentație și

§ III

Locuitorii improprietăriți în Dobrogea din toate timpurile și cari actualmente, locuiesc în Țară dincolo de Dunăre, vor redobîndi pămîntul pe care au fost improprietăriți, dacă în curs de 6 luni, cu începere de la 1 Aprilie 1904, se vor întoarce și se vor stabili definitiv la pămînt, întemeindu-și toată gospodăria trebuincioasă.

§ IV

Locuitorii improprietăriți în Dobrogea și cari actualmente locuiesc în altă parte a Dobrogei de cât la pămînt, vor redobîndi pămîntul dacă în curs de 6 luni, cu începere de la 1 Aprilie 1904 se vor întoarce și se vor stabili definitiv la pămînt.

Se consideră ca fiind stabiliți la pămînt aceia cari locuiesc în comune sau cătune învecinate cu pămîntul și pentru cari este mai avantajos a sta unde se găsesc astăzi, de cât în comuna sau cătunul în mereaua căreia se află pămîntul.

Explicăm acest aliniat:

Avînd în vedere că, parcelările în Dobrogea s'au făcut în majoritate, în rînduri paralele întinse pînă s'au mîrginit la vatra satului vecin și ast-fel ultimele loturi formate într'o asemenea parcelare pe cari locuitorii au fost improprietăriți, sunt mult mai apropiate de satul vecin și deci locuitorilor le este mult mai avantajos a sta în alt sat de cât în satul în mereaua căruia cade pămîntul, pentru acest motiv, *accia cari se găsesc în comune sau cătune învecinate pămîntului vor rămîne pentru tot-deauna acolo unde se găsesc.*

§ V

Pămînturile emigraților, dispăruților și morților fără moștenitori, reintră în patrimoniul Statului, pronunțîndu-se definitiv depozedarea actualilor deținători cari fără titlu și calitate stăpînesc aceste pămînturi.

§ VI

Pămînturile luate la Stat ca fiind deținute de protinși

în alte casuri. — Măsurile energice luate sau anunțate că se vor lua de administrația domeniilor vor putea fi justificate, întru cât ele vor fi observate și executate în cunoștință și cu energie față cu toți deținătorii a căror deținere nu e justificată,—fără nici o șovăire, fără nici o părtinire; altmintrelea e învederat, că măsurile anunțate prin acea circulară vor părea nu numai arbitrar pur și simplu, dar și un simulacru bizantin.

Dar acum presupunînd că măsurile anunțate vor fi strict executate, și că Statul va reintra în posesia multor mii de hectare, se întrebă, ce va face Statul cu pămînturile ce el și-a însușit? Va căuta și va ști a le distribui astfel, ca să și vedem într'adevăr agricultori prin satele din Dobrogea, mai ales prin satele din județul Constanța?—În această privință n'am putea îndestul deștepta, să nu se treacă cu vederea atîși agricultori germani veniți din Rusia, cari au prestat serviciul militar în țară și tot așteaptă un lot de pămînt. Satele în care vedem așezați coloniști germani fac cea mai bună impresie prin modul cum casele și gospodăriile fie căruia sunt așezate, și asemenea ne face impresie modul cum și cultivă pămînturile. Dacă în județul Constanța ar fi multe sate cu cite-va mii de familii de germani agricultori, aceasta ar fi spre folosul dezvoltării părții de dincolo a Dobrogei.

Ori cum, să ne dăm bine silința a preserva pe acei ce sunt așezați în Dobrogea, și cari vor avea a fi

moștenitori, cari nuși au putut dovedi acest drept pînă acum și a căror titulari sunt emigrați, dispăruți și morți vor fi redat definitiv acelora cari în curs de 6 luni, cu începere de la 1 Aprilie 1904, vor dovedi prin acte judecătorești în conformitate cu legea pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea și cod. civil, că sunt moștenitori legali și în grad de a moșteni aceste pămînturi.

Pămînturile emigraților musulmani, cutropite de particulari fără nici o calitate și a căror moștenitori sunt muritori de foame în Dobrogea, vor fi redat acestor moștenitori de îndată ce vor cere aceasta șiși vor dovedi calitatea cu acte eliberate de Tribunalele Mahomedane

§ VII

Pămînturile emigraților, dispăruților și morților cu sau fără moștenitori, a căror rată de rescumpărare sunt în întârziere, vor reintra în patrimoniul Statului, depozindu-se titularii conf. art. 14 din legea pentru regularea proprietății imob. în Dobrogea și conf. art. 45 din legea pentru înstrăinarea bunurilor Statului

§ VIII

Pămînturile luate la Stat proprietatea emigraților, dispăruților și morților fără moștenitori, aflate însă în miinele particularilor, în temeiul unor procuri, contracte de arendare pe 30 ani și contracte de anticresă vor fi deținute și administrate de Stat pînă ce justiția își va spune cuvîntul său.

Loturile de 10 și 25 hectare declarate inalienabile și deținute în baza de procuri, contracte de arendare pe 30 de ani și contracte de anticresă reintră în patrimoniul Statului iar cele deținute în temeiul de procuri, pe măsură ce titularii se vor prezenta la pămînt în termen de 6 luni de zile, cu începere de la 1 Aprilie 1904, vor redobîndi aceste pămînturi, trimițîndu-i direct în posesiunea loturilor cu care au fost improprietăriți.

așezați încă, de arbitrariul nu numai a notarului, dar mai cu seamă a perceptorului și a agenților silvici. Cite nedreptăți nu s'au săvârșit prin exercițiul dreptului de deposedare ce perceptorul și agentul silvic au conform art. 14 a legii pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea. Dincoace de Dunăre perceptorii n'au dreptul în cas de neplătă a trei rate datorite a deposeda în mod administrativ, pentru ce ar avea perceptorul acest drept dincolo de Dunăre ?

Dacă ne dăm bine seama, să temporisăm aplicarea art. 14 citat și să se modifice această dispoziție pe cale legislativă, cât mai grabnic.

Și cu această ocazie administrația domeniilor, ar trebui să reguleze și următoarele relații :

Știm că mai în fie care comună în Dobrogea sunt complexuri de pământuri zise netrebnice ale Statului, care, înglobate cum sunt în pământurile proprietarilor vecini, dau numai prilej agenților silvici a turbura pe vecini. E neapărat ca aceste pământuri, în deobște fără valoare să fie vindute vecinilor chiar fără licitație, și însuși prețul vinzării să fie maximum 50 lei de hectar, care să poată fi plătit sau odată sau în 10 ani în rate de cite 2 $\frac{1}{2}$ lei.

Mai sunt pe lingă fie care comună pământurile zise de plantație destinate să fie împădurite. — Obștea locuitorilor din sate, a căreia sunt acele locuri, n'a isbitit pină acum în nici într'un sat a le planta. Asemenea nici agenții silvici ai Statului nu sunt în stare a le planta, fiind că cheltuiala de plantare și de supraveghere de care ar fi tre-

§ IX

Pământurile Mulk (Plenum Dominium) vor fi redade pur și simplu, dacă sunt reclamate de proprietari, iar dacă constituiesc o succesiune vacantă, reintră definitiv în patrimoniul Statului.

§ X

Pământurile Mirie cu Tapu devenite proprietate absolută, fie prin renunțare la o treime în folosul Statului, fie prin plata cu anticipație a ratelor de rescumpărare, vor fi redade dacă proprietarii le reclamă, iar dacă constituiesc o succesiune vacantă, reintră definitiv în patrimoniul Statului.

§ XI

Locuitorii care au făcut Declarațiunile la Primarii, prin care renunță la pământurile cu care au fost împroprietăriți vor redobîndi aceste pământuri, dacă în curs de 6 luni cu începere de la 1 Aprilie 1904, se vor stabili definitiv cu toată gospodăria la pământ, întru cât asemenea renunțări sunt opera fraudelor fiind făcute și contra legii.

§ XII

Locuitorii cari vor avea de plătit numai 2 rate întruizate către Stat pentru pământurile lor, vor fi păsuți 6 luni, cu începere de la 1 Aprilie 1904, pentru a plăti pământul la zi, neuinđu-se contra acestora nici o măsură de deposedare.

Toți care au de plătit de la 3 rate în sus, vor fi deposedați conform art. 14 din legea pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea și art. 45 din legea pentru instrăinarea

buință ar fi mult prea mare pentru Stat și rezultatele finale ni se par problematice.

Aceste pământuri, dacă nu se parcelează ca să fie distribuite, să fie oprite ca islaz, — însă cu îndatorirea, ca nici o dată locuitorii să nu le poată parcela. Căci usind de acest drept de parcelare locuitorii împroprietăriți conform legii rurale, izlaurile au dispărut, prin satele din țară și întru cit era nevoie de pășuni pentru vitele lor nevoiți au fost locuitorii împroprietăriți a se învoi la proprietar, de unde au decurs cite și mai cite neajunsuri prea cunoscute, producind o situație atit de precară pentru ei. În Dobrogea, dacă se poate, să se obvieze după acum. Regularea acestei cestiuni în modul arătat ar fi o dovadă de prevedere și urmările vor fi folositoare.

Necesitate va fi asemenea, ca toate terenurile constituind lotul cui-va să fie la un loc și să fie stilpite prin semne.

Pentru toate aceste lucrări de indicare, măsurare, comasare și de stilpire a lotului fie-căr ui locuitor de la sate și separarea acestor complexuri de loturi de proprietatea Statului și de proprietatea veri unui particular, va trebui concursul unui inginer. Dar ca să se procedeze iute, cu disciplină și cu energie, am preferi ingineri militari, a căror concurs poate fi și mai eftin. Pentru această lucrare e suficient, ca să se plătească cite un leu precum prevede art. 32 a legii pentru regularea proprietății. Dar plata se va face dacă toate lucrările impuse inginerului se vor fi săvârșit regulat și la timp.

În urma săvârșirei lucrărilor inginerești arătate

buurilor Statului, aducind la cunoștința D-lor Perceptori această hotărîre pentru a se ști că atunci când un lot este rămas în urmă cu plata și deci ar urmă să se aplice art. 14 și 45 din legile proprietăților și vinzărilor în Dobrogea, prima îndatorire a d-lor este să nu mai arendeze aceste pământuri, cari cad sub aplicațiunea menționatelor texte de lege.

§ XIII

Locuitorii cari au obținut două sau mai multe loturi de pământ mari sau mici, atit în Dobrogea cit și în Țara Românească, pe acelaș nume, sunt somați să opteze pentru unul din aceste loturi în termen de 6 luni de zile, cu începere de la 1 Aprilie 1904.

În cas contrariu, loturile care au fost obținute după prima împroprietărare, a unor asemenea locuitori sau acelea care să găsească în altă comună sau cătună, de cit unde locuiesc titularii, vor reintra definitiv în patrimoniul Statului în conformitate cu art. 28 din legea pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea.

§ XIV

Pământurile luate la Stat ca fiind deținute de persoane fictive, copii care nu se născuseră, sau diferite animale nu s'au putut rezolvi întru cit această cestiune este pendint, înaintea Onor. Consiliul de Miniștrii.

Domnule Șef,

În interesul și binele obștesc veți aduce la cunoștința locuitorilor că suntem la dispozițiunea lor a le da ori-ce lămuriri, atit asupra acestor dispozițiuni cit și pentru a ști ce

pe lângă planurile ce au a se face și a se depune, va trebui, pentru fie-care comună să se facă prin diligența aceluiași inginer și cu concursul notarului un registru în care să se arate starea civilă oare cum a tutulor pământurilor dintr'o comună, ori a cui ar fi: fie a comunei, a școlii, a bisericii sau a obștei locuitorilor, a Statului, a variilor particulari și a locuitorilor. Se va indica complexul sau lotul de pământ, cu arătarea întinderii, a numelui proprietarului. Pentru fie-care complex sau parcelă va fi o pagină rezervată în acel registru. Dacă complexul sau un lot de pământ se vinde, sau dacă se împarte, sau dacă se dăruiește, sau dacă se moștenește, sau dacă se arendează pe mai mult de un an, într'o rubrică se va trece numele aceluia către cine s'a trecut prin ori-ce mod și cu arătarea tutulor deslușirilor spre orientarea tutulor cari vor a se informa asupra situației juridice și de fapt a pământurilor din circumscripția unui sat.

Cu înființarea acestui registru funduar am face începutul, pînă cînd ne vom deștepta și recunoaște utilitatea introducerii cărților funduare în întreaga Românie, recunoscînd ast-fel că e singurul mijloc spre a avea o certitudine asupra dreptului de proprietate și a drepturilor reale asupra imobilelor și de a avea prin aceasta un fundament sigur pentru dreptul de ipotecă.

Dar în toate aceste măsuri, scopuri ce avem a executa și a urmări—ținta are a fi de a asigura și Dobrogei o clasă de adevărați cultivatori agricoli destoinici, folositori pentru ei, pentru economia națională, pentru Stat. Pentru aceasta repetăm iarăși, că neapărat va fi mai întii, ca notaarii în comunele Dobrogei, perceptorii și agenții silvici să nu mai fie ceia ce au fost în trecut, adevărați sbiri.—Dar și la centru, la Ministerul domeniilor, va trebui să fie conștiința că preocuparea pentru tot ce privește politica agrară precum în ori

acte anume să producă pentru dovedirea drepturilor de moștenire, și să fie fără teamă că în contra lor nu se va mai îndrepta nici o urmărire din partea perceptorilor, întru cit debitele formate în calitate de chiriși vor fi reținute pînă ce fie-care locuitor va putea să se conforme acestei hotăriri și pe dată ce va primi pământul pentru aceia cari se vor conforma acestora în timpul fixat se va desființa debitul de chirie, înființîndu-se debitul ratelor.

Pentru fie-care punct în parte vă alăturăm tablouri speciale pe toate categoriile care vor fi afișate la ușa Primăriilor și în fie-care Duminică și Sărbătoare vor fi citite locuitorilor, explicîndu-le și sfătîndu-i să urmeze întocmai aceste dispozițiuni date în interesul și asigurarea proprietarilor rurali.

Tot spre liniștea generală veți spune locuitorilor că ori-ce deposedări și luări la Stat în viitor, se vor face în conformitate cu aceste hotăriri, căci lucrările comisunilor înstituite «ad-hoc» nu sunt complete și supremă voință este ca proprietatea rurală în Dobrogea să fie scoasă din nesiguranța în care se află actualmente.

Atît stabilirea în comune și cătune cit și cercetarea în general a dreptului de proprietate se vor face de noi per-

ce parte a Statului, asemenea și în Dobrogea, nu trebuie să fie numai trecătoare, ci permanentă, îndeplinită cu toată știința adevărată și în toată conștiința și ori cum.—Ear ca să corespundă unei asemenea îndatoriri, va trebui, ca unii funcționari ai Ministerului domeniilor, cari au a se ocupa cu chestiuni relative la politica agrară, să aibă o cultură economică-agrară, și aptitudinea de a cugeta, gîndi și a se pronunța în materie și în chestiuni de politică agrară; iar titlul licențiat în drept, pe care numai îl pot invoca unii pentru a justifica prezența lor în foarte însemnate posturi ale Ministerului domeniilor precum se conferă, afară de rare personale excepții, e departe de a pregăti pentru cunoașterea științei și practicii economiei politice agrare într'un Stat și a presida la rezolvirea de chestiuni de politică agrară.

Quidam.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

TRIBUNALUL NOTARIAT ILFOV

Audiența de la 25 Februarie 1904

Președenția D-lui P. A. FLORIAN, Președinte

David Solomon cu Societatea Creditului Belgo-Român

Sentința No. 69

Urmărire imobiliară.—Contestatie. — Cerere de desființarea urmăririi pentru nulitatea tit'ului. — Amânare.—Dreptul tribunalului.—(Art. 530 din proc. civ.).

Autentificare.—Scriitorul actului.—Prezența și semnătura sa alătura cu părțile.—Casul când este necesară.—(Art. 16 și 18 din legea autentificării actelor).

1. *De și atunci cînd prin contestație se cere desființarea urmăririi pentru nulitatea titlului pe baza căruia se face urmărirea se poate amâna vînzarea bunului urmărit, însă tribunalul de urmărire este în drept a judeca temeinicia contestației și numai în acest cas poate acorda cererea de amânare a vînzării.*

2. *La autentificarea actelor prezența și semnătura scriitorului actului alăturca cu a părților este cerută*

sonal, mergînd din sat în sat ca dreptatea să fie de-o-potrivă pentru toți

Tot de o dată să spuneți locuitorilor că aceia din ei cari voese să cumpere sau să închirieze pământ în Dobrogea, pentru a nu fi expuși la pagube să întrebe la Administrație care este adevărata situațiune a unor asemenea pămînturi și numai în urma incuviințărilor noastre să incheie acte de proprietate sau arendare.

Domnule Șef,

Dacă sunteți într'adevăr pătrunși de această frumoasă lucrare și doriți înălțarea materială și sufletească a acestor locuitori, veți depune mare sîrguință ca aceste hotăriri să fie întipărite în mintea fie căruia țărăn, ast-fel ca neliniștea să dispară și în inimile tutulor să viețuiască profundă încredere, căci, ceia ce se lucrează este spre binele și întărirea acestei frumoase provincii, risipindu-se pentru tot d'a-una nesiguranța care a domnit pînă acum.

Administrator, M. Vlădescu-Olt.

numai în cazul când părțile, sau una din părți, nu știu subscri și semnează prin punere de deget ori prin aplicarea unui sigiliu, nu și atunci când părțile știu să subscrie și semnează prin proprie semnătură, chiar dacă nu știu citi și scrie.

S'a ascultat din partea contestatorului debitor David Solomon, d-nii avocați N. Miteșcu și B. Cernea în dezvoltarea motivelor de contestație, și d-l avocat A. Ștern, procuratorul creditoarei urmăritoare Societ. Cred. Belgo-Român, în combateri.

Tribunalul deliberând,

Asupra contestației făcută de David Solomon prin petițiunea înregistrată la No. 4284,904, în contra urmării și vânzării întreprinsă asupra imobilului său din str. Biserica Enei No. 10, de către Societatea Creditului Belgo-Român;

Având în vedere susținerile și opunerile orale ale părților, concluziunile scrise depuse de părți, cari s'au atașat la dosar, precum și acele produse;

Având în vedere că din desbaterile urmate, cât și din dosar, se constată că mersul faptelor în procesul de față este următorul: Societatea creditului Belgo-Român, în baza actului de ipotecă autentificat de acest tribunal la No. 11684/99 și înscris la No. 2590/99, investit cu formula executorie, și pentru suma coprinsă într'insul, a scos în urmărire și vânzare imobilul ipotecat prin acest act din str. Biserica Enei No. 10, averea debitorului său David Solomon;

Având în vedere că în contra acestei urmăriri și vânzări, întreprinsă de numita Societate, asupra sus descrisului imobil, s'a ridicat contestația de față din partea debitorului urmărit David Solomon;

Având în vedere că contestatorul David Solomon, prin această contestație a sa, invoacă motivul că a atacat în nulitate, cu acțiune principală actul, de ipotecă ce în speță se execută de Societatea Creditului Belgo-Român, pentru că acest act este nul, de oare-ce d-sa nu știe carte, neștiind a citi și scri, ci numai a ști face semnătura, și deci, urma să fie contra semnat de scriitor, conform legii de autentificare a actelor, art. 16 și 18 din zisa lege, ceea ce nu este contra semnat de scriitor și cere pe baza art. 530 Pr. civ. suspendarea vânzării până la judecarea definitivă a acțiunii principale;

Având în vedere că numitul contestator în a dovedi existența acțiunii principale în nulitatea titlului ce se execută, exhibă copie după acțiune legalizată de Grefa Tribunalului Ilfov, secția II; iar în a stabili serioșitatea și temeinicia contestației sale și a acțiunii principale, invoacă că d-sa nu știa carte, neștiind a citi și scrie, și deci în atare cas, actul ce se execută urma a fi contra semnat de scriitor, că acest act nefiind contra semnat de scriitor, este nul, invocând în sprijinul alogațiilor sale dispozițiunile art. 16 și 18 din legea de autentificare, nulitate pe care o va dovedi și stabili în acțiunea principală;

Având în vedere că contestatorul în a stabili faptul că d-sa nu știe carte, adică că nu știe citi și scrie de cât numai a ști face semnătura, produce copie după actele de ipotecă autentificate de acest Tribunal la No. 7924/95 și 11475/96 și după actul de subrogație autentificat sub No. 2173/93, în care se vede că a luat parte și scriitorul actului, acte intervenite între d-sa și casa Bally, dovadă ce susține că o poate face și cu proba cu martori;

Având în vedere că dacă conform art. 530 Pr. civ. atunci când prin contestațiune se cere desființarea urmării pentru nulitatea titlului pe baza căruia se face urmărirea, se poate amana vânzarea bunului urmărit, nu este mai puțin adevărat, însă, că potrivit acestui text de lege, Tribunalul de urmărire este în drept a judeca temeinicia contestației, numai în care cas, poate acorda cererea de amânare a vânzării;

Considerând că, în speță, contestatorul David Solo-

mon, în susținerea contestațiunii și în a stabili temeinicia ei și serioșitatea acțiunii sale, se bazează pe dispozițiunile art. 16 și 18 din legea autentificării actelor;

Considerând că legiuitorul prin art. 16 din legea autentificării actelor, prescrie formal că autentificarea actelor acelor ce nu știu carte și care sunt subscribe prin punere de deget sau prin aplicarea unui sigiliu, se face întocmai după regulile prescrise pentru autentificarea actelor acelor ce știu carte, cu deosebire numai că actul trebuie să fie scris și de acela care a servit și de scriitor, și pe lângă părți să compară și el înaintea judecătorii;

Considerând dar, că, din coprinsul acestui text de lege rezultă învederat, și fără încoială, că scriitor al actului se cere numai pentru actele acelor ce nu știu carte și care nu știu subscrie, și semnează prin punere de deget, ori prin aplicarea unui sigiliu, iar nici de cum și pentru aceia ce știu să subscrie și semnează prin proprie semnătură; întru cât, când vorbește de actele acelor ce nu știu carte se referă numai la acele acte cari sunt subscribe de părți prin punere de deget și prin aplicarea unui sigiliu, fără să se prevadă și pe acelea ale acelor ce pot semna prin proprie semnătură;

Considerând că atât de adevărat este, că scriitorul actului nu se cere conform legii de autentificare de cât pentru actele acelor ce nu știu subscrie și semnează prin punere de deget, sau aplicarea unui sigiliu, rezultă și mai învederat din dispozițiunile art. 18 din legea autentificării actelor, care pe lângă celelalte condițiuni esențiale prevăzute de acest text de lege a se îndeplini cu ocaziunea autentificării unui act, sub pedeapsă de nulitate, prevede și pe aceea a declarații părților, că actul este subscris de dânsese când părțile știu carte, sau că ele nu știu să subscrie, în cazul când actul se află subscris de dânsese prin punere de deget, sau sigiliu pentru actele celor ce nu știu carte, fără a se referi și la aceia ce nu știu a citi și scrie, dar cari semnează prin proprie semnătură, cum în speță se pretinde de contestator;

Considerând dar, că, din toate aceste fapte, Tribunalul, găsind probe suficiente de convingere despre netemeinicia și neserioșitatea contestațiunii de față, urmează a se respinge, rămânând fără interes a se mai discuta incidentul ridicat de Creditul Belgo-Român prin care se tinde, tot la respingerea contestațiunii.

Pentru aceste motive, Tribunalul, respinge contestația, etc.

(ss) P. A. Florian, G. Meitani

Grefier (s) N. Petrescu

Creditorii unei văduve sărace pot ei să exercite dreptul ce această văduvă are în averea bărbatului său, conform art. 684 din Codul civil? Soluție afirmativă.

(Critica unei sentințe a Trib. Argeș, aprobată de d-l Iulian Teodorescu, publicată în Curierul Judiciar din anul curent, No. 18).

Se știe că art. 684 din Codul civil, conformându-se atât dreptului roman cât și dreptului nostru anterior ⁽¹⁾, acordă văduvei sărace un drept în averea bărbatului său. Se știe, de asemenea, cu toată discuția ce s'a rădicat în această pri-

(1) Veți asupra istoricului acestui text, t. III a Coment. noastre, p. 297 urm., ad notam.

vintă, că acest drept nu este un drept de creanță în averea bărbatului, ci un drept de moștenire. Acest punct astă-dă nu se mai discută ⁽²⁾.

Ast-fel fiind lucrurile, naște întrebarea: Acest drept este el un drept personal, sau creditorii femeii pot să-l exercite în numele ei?

Tribunalul de Argeș, prin o sentință recentă, publicată în coloanele acestui ziar și aprobată de d-l Iulian Teodorescu, distinsul membru de ședință al Tribun. de Ilfov, pune în principiu că dreptul văduvei sărace la o parte din averea soțului său defunct, prevăzut de art. 684 C. civ., fiind un drept exclusiv personal, creditorii săi nu-l pot exercita în numele ei ⁽³⁾.

Această soluție este, după părerea noastră, inadmisibilă, pentru-că dreptul femeii sărace fiind un drept de moștenire, trebuie să aplicăm în specie principiile de la moșteniri.

Or, este în genere admis, cu toată controversa ce s'a rădicat în această privință, că creditorii moștenitorului care nu s'a pronunțat încă, ar putea, cât timp acest drept nu s'a prescris (art. 700 C. civ.), să primească moștenirea în numele și în locul debitorului lor, în baza art. 974 C. civ., pentru-că facultatea de a accepta și de a repudia o moștenire nu este personală aceluia în favoarea căruia ea este deschisă ⁽⁴⁾.

Este adevărat că Laurent se rădică cu putere în contra acestei teorii, pentru-că dreptul de opțiune ce are moștenitorul nu este cuprins în drepturile pe care creditorii pot să le exercite, nu din cauză că acest drept de opțiune ar fi personal moștenitorului, ci pentru că el n'ar face parte din gagiul creditorilor: *Non est in bonis* ⁽⁵⁾.

Părerea lui Laurent este însă inadmisibilă. În adevăr, art. 699 dând drept creditorilor să primească moștenirea în urma renunțării debitorului lor, le conferă *eo ipso* același drept înainte de renunțare.

Iată, foarte pe scurt, motivele care ne fac a nu admite soluția dată de Tribunalul de Argeș asupra acestei însemnate chestiuni.

D. Alexandresco

⁽²⁾ Veđi decisiile citate în *Curierul Judiciar* din 1903, No. 72, p. 624, nota 19, și în t. VIII a Coment. noastre, p. 463, nota 2.

⁽³⁾ *Curierul Judiciar* din 1904, No. 18.

⁽⁴⁾ Veđi în acest sens: Cas rom. și C. Galați, Bulet. Cas. S-a 1, 1887, p. 772 și *Dreptul* din 1887, No. 77, p. 611 și 614 Cpr. și C. București, *Dreptul* din 1887, No. 11. În același sens: Păucescu, *Oblig.*, I, 336 urm. Baudry et Barde, *Oblig.*, I, 601, p. 533 (ed. a 2-a). Baudry et Wahl, *Successions*, I, 1490, 1491. Demolombe, XIV, 557 și XV, 53 și 76. Vigié, II, 213. Georgio Giorgi, *Teoria delle obbligazioni nel diritto moderno italiano*, II, 214. Veđi și t. V a Coment. noastre, p. 206.

⁽⁵⁾ Veđi Laurent, XVI, 427. În același sens: T. Huc, VII, 195, și *Tr. de la cession et de la transmission des créances*, I, 93, p. 138.

BIBLIOGRAFII

A eșit de sub tipar: Partea I din vol. VIII a Comentariilor de drept civil de d-l

D. ALEXANDRESCO

Copriđend explicarea pe larg a tutulor textelor relative la *Convențiile matrimoniale* (art. 1223 — 1293, 1753 — 1761, 1877 și 1878 C. civil).—*Trei-zeci și patru coli de tipar.*

Deposit la Ziarul *Curierul Judiciar*, și la librăria L. Alcalay.

Prețul 10 lei

Explicarea Contractului de vânzare, care va completa vol. al VIII-lea, va eși la finele anului 1904. Materia vânzării s'a și pus sub tipar.

Dreptul civil Român în 3 vol de d-l Profesor C. Nacu, cuprinde întreaga materia dreptului civil, *Prețul* fie cărui vol. 12 lei (3 vol. 36 lei).

Cambia și acțiunea Cambială (5 fascicule apărute) de Nic. M. Părvulescu, magistrat și C. St. Radianu, avocat. *Prețul* fie cărei fascicule **Lei 1.50**.

Noua Lege electorală pentru Cameră, Senat, Consiliul comunal, însoțite de jurisprudența Curței de casație de d-l G. Bădulescu, grefier la Inalta Curte de casație. *Prețul* **Lei 3**.

Micul Dicționar Juridic de termene, de d-l avocat Const. Țicu-Ștefănescu. *Prețul* **Lei 3**.

Noua Lege a Timbrului adnotată de d-l Cesarescu, însoțita de un **Index alfabetic** complet. *Prețul* **Lei 2**.

Tratat de Procedură civilă (5 vol.) de D. Chebacici.

Codul Penal cuprinzând și *Codul Justiției Militare, Codul Justiției Marine și Codul Silvic*, adnotat cu jurisprudența motivată, precedat și de un **Index alfabetic**, de D-nii C. Hamangiu & N. M. Sotir. *Preț* **6 lei** broșat; **7 lei** legat în pânză.

Codul comercial cu noua lege a falimentelor, adnotată și comentată de d-nii Cesarescu & Dan, însoțit de un **Index alfabetic** complet. *Prețul* **Lei 6**.

Tratat de Drept civil de d-l Profesor D. Alexandresco (5 vol. din care primele 3 epuizate) și unul scris în limba franceasă.

Toate aceste cărți precum și alte diferite opere de Drept se găsesc de vânzare la *Redacția acestui ziar*, 5 Calea Rahovei 5, de unde se expediază la cerere *contra valoare*: mandat postal, timbre sau ramburs. *Taxele postale privesc pe cumpărător*. Comandele se vor expedia pe adresa d-lui *Codreanu* proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*.

D-l I. Riveanu incasatorul nostru pentru provincie, aflându-se în Oltenia după incasările ziarului nostru, rugăm ca toată insistența a i se da tot concursul pentru incasarea abonamentelor datorate, care se pot achita și prin mandat postal direct, pe adresa d-lui **Codreanu**, Proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*, la București.